

IZOBRAŽEVALNI PROGRAM ZA DIJAKE, KI SO NAGNjeni ZGODNjEMU OPUŠCANJU ŠOLANJA.

"Don't Drop Me Outside" Project

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

PROJECT NR: 2020-1-BE02-KA201-074798

Ta publikacija je rezultat projekta Erasmus+ “Don’t Drop Me Outside”, Project Nr: 2020-1-BE02-KA201-074798.

Besedilo in slike v publikaciji se lahko brez predhodnega dovoljenja posameznega partnerja reproducirajo, shranjujejo ali prenašajo v kakšni koli obliki ali na kakešen koli način, elektronsko,, mehansko, s fotokopiranjem, snemanjem ali kako drugače samo v nekomercialne namene in za namene izobraževanja ali usposabljanja.

Pri razmnoževanju gradiva navedite vir in avtorje. Za komercialno razmnoževanje in uporabo ter za vsa druga vprašanja v zvezi s to publikacijo se obrnite na koordinatorje projekta:

CODEC, vzw: codec.europe@gmail.com

PDF verzijo gradiva v PARTNERSKIH JEZIKIH lahko najdete na spletni strani projekta: <http://dontdropme.codecvzw.eu/>

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije. Vsebina publikacije (komunikacije) je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

1. Obseg izobraževalnega programa in izobraževalni pristop

Osipništvo (opuščanje šolanja) je zapleten in večplasten pojav, zato mora vsak preventivni program upoštevati kompleksnost pojava. Tudi izobraževalni program, ki je namenjen zmanjševanju osipa v šoli, mora imeti uravnotežen, večdimenzionalni pristop, da bi lahko ustrezno obravnaval različne vzroke za osipništvo. Opuščanje šolanja je običajno posledica kombinacije oz. različnih dejavnikov, ki povzročijo postopen izstop dijaka iz šole. Ti osebni, socialni, ekonomski, izobraževalni in družinski dejavniki so med seboj povezani in skupaj z neuspehom v šoli vplivajo, da mladi opuščajo šolanje.

Številne raziskave kažejo, da zgodnje opuščanje šolanja vodi do manjših zaposlitvenih možnosti in večje možnosti za brezposelnost, revščino in posledično socialno izključenost. Glede na razmere, je potrebno hitro in odločno ukrepati s ciljem, da bi učinkovito zmanjšali delež osipništva.

Strategija Evrope 2020, v dokumentu "Europe 2020: Strategy for smart, sustainable and inclusive growth" (Evropa 2020: "Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast") poudarja, da je potrebno opuščanje šolanja na evropski ravni znižati na manj kot 10 %. Dokument državam članicam svetuje naj izvajajo usklajene in celovite strategije, ki predstavljajo uravnoteženo kombinacijo ukrepov za preprečevanje in posredovanje oz. pomoč na področju osipništva.

V istem dokumentu je zapisano, da "razvoj celostnega šolskega pristopa" k zmanjševanju osipa pomeni, da je potrebno cilj odpravljanja osipa in spodbujanja izobraževalnega uspeha za vse dosledno in sistematično spodbujati na vseh področjih dela v šoli, ki lahko vplivajo na uspeh v šoli. Pri "celostnem šolskem pristopu" se vsi člani šolske skupnosti (vodstveni delavci, pedagoško in nepedagoško osebje, dijaki in starši, družine) čutijo odgovorne in imajo aktivno vlogo pri odpravi težav pri izobraževanju in preprečevanju osipa.

Celotna šolska skupnost je vključena v skupno, povezano sodelovanje, ki temelji na multidisciplinarnosti in osebnem razlikovanju z namenom, da bi vsakemu dijaku zagotovili najustreznejšo podporo. Ustvarjata se okolje in kultura, v kateri "celotna šolska skupnost postavi dijaka v središče", da se izboljša učni uspeh in vedenje ter podpira njegovo čustveno, socialno in psihološko stanje.

Prav s tega vidika smo zasnovali izobraževalni program, ki temelji na "celostnem šolskem pristopu" in obravnava različne dejavnike, ki vplivajo na osipništvo. Ta pristop mora vsebovati vizijo vključujočega (inkluzivnost) in na dijaka osredotočenega izobraževanja, ki je dostopno vsem in je kakovostno.

Glede na to, da se mora šola posvetiti preprečevanju osipništva ter se hitro in ustrezno odzvati na prve znake dijakovega odklona od šole, je bil ta izobraževalni program zasnovan za delovanje na različnih šolskih ravneh (učiteljev, šolskih psihologov, dijakov, staršev ali skrbnikov in tudi delovanje okoliške skupnosti).

Za prepoznavanje morebitnih težav je potrebno redno in sistematično zbirati podatke o uspešnosti dijakov, kot so prisotnost, rezultati preverjanja znanja, vedenjske in disciplinske težave, sodelovanje pri šolskih dejavnostih in odnos do šole. Pri spremljanju teh kazalcev, ki lahko nakažejo opuščanje šolanja, bi morale šole pripraviti več ukrepov, za katere bi bili odgovorni različni akterji, in sicer:

- ❖ **Šolski psihologi** – pripravijo ukrepe, namenjene izboljšanju zaščitnih dejavnikov (npr. samospoštovanje, spretnost prilagajanja drugim, čustvena samoregulacija, reševanje problemov, medsebojna komunikacija, asertivnost) in zmanjševanju dejavnikov tveganja (npr. učne težave, spolna diskriminacija, socialna izključenost, ustrahovanje);
- ❖ **Učitelji** – prepoznajo in spremljajo znake tveganja, vzpostavijo odprto komunikacijo z dijaki, poudarjajo pomen in koristnosti učenja oz. izobraževanja, spodbujajo projekcije prihodnosti, pomagajo postaviti realna in razumna pričakovanja in cilje glede učne uspešnosti dijakov, spodbujajo dijake k prizadevnosti in vključevanju v obšolske dejavnosti, spodbujajo vključevanja staršev ali skrbnikov v izobraževalni proces;
- ❖ **Dijaki** – se izobražujejo na podlagi sodobnih učnih načrtov in učinkovitih metod poučevanja, varnega in prijaznega okolja, različnih podpornih in svetovalnih dejavnosti (poklicnih, čustvenih, psiholoških), obšolskih dejavnostih, aktivno sodelujejo v delu in življenju šole ter se počutijo odgovorne za svoje učenje in izobraževanje;
- ❖ **Starši in družine** – sodelujejo pri odločanju o šolanju, dostopajo do informacij o sistemu izobraževanja in možnostih šolanja, imajo možnost za dodatno starševsko izobraževanje;
- ❖ **Partnerji** – vključitev več različnih lokalnih partnerjev (socialnih delavcev, mladinskih delavcev, medicinskih sester, terapevtov) v mrežo sodelovanja in povezovanja.

S tem "celostnim šolskim pristopom" bodo šole zagotovile, da bodo vsi dijaki dosegli polni potencial rasti, ne glede na osebne in družinske dejavnike, socialno-ekonomski status in življenjske izkušnje. Šole se morajo še bolj posvetiti vključitvi dijakov v življenje in delo na šoli, spodbujanju varnega, skrbnega in vzgojnega učnega okolja, v katerem se mladi razvijajo kot državljani skupnosti, so cenjeni in spoštovani ter so priznane njihove posebne potrebe in sposobnosti.

Cilj tega izobraževalnega programa je pripraviti smernice, ki bodo projektnim partnerjem omogočile izvajanje "celostnega šolskega pristopa" pri preprečevanju osipništva s sodelovanjem in izmenjavo dobrih praks.

2. Izboljšanje študijskih navad

Nizek akademski dosežek je eden od ključnih vzrokov za opustitev šolanja. Povečanje akademskega uspeha lahko izboljša občutek navezanosti na šolo pri učencih, ki so nagnjeni k izpisu iz šole. Da bi povečali akademski uspeh, je razvoj študijskih navad na prvem mestu. Razvoj delovnih navad vključuje naslednje dejavnosti:

1. Načine učenja
2. Učinkovita raba časa
3. Motivacijska dejavnost

Dejavnost 1

Ime vaje	Kakšen je moj način učenja?
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo dijaki znali: - opredeliti svoje načine učenja, - prepoznati svoje načine učenja, - razvijati učne strategije v skladu s svojimi načini učenja.
Trajanje dejavnosti	50 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Delavnica
Potrebni materiali in priprave	Vprašalnik o načinih učenja
Opis dejavnosti	Da bi se bolje spoznal kot dijak, je koristno opredeliti svoj način učenja. Če vemo kakšen je naš način učenja, lahko razvijemo strategije učenja glede na naš način. Razdelite vprašalnike dijakom in jih prosite naj odkrito odgovorijo na vprašanja. Nato naj ocenijo vprašalnik v skladu z navodili.
Opombe za vodenje in/ali orodja za	Postavite dijakom naslednja vprašanja: Kakšen je vaš način učenja? 1. Kakšne strategije lahko razvijete med delom, glede na vaš način

ocenjevanja za učitelje	učenja? Kakšne ureditve lahko naredite v vašem delovnem okolju? Kako naj se učite? Vprašalnik o načinu učenja: Naslednja naloga je kratka in hitra pot za identifikacijo načinov učenja. Če poznate prevladujoči način učenja lahko naredite ustrezne priprave. Prosimo odgovarjajte odkrito. Prenesete vprašalnik iz: https://docs.google.com/document/d/12jBPAmKtjYR7ffSSOWRPdDWC MW6npJoi/edit?usp=sharing&ouid=106907452140469801701&rtpof=true&sd=true
--------------------------------	--

Dejavnost 2

Ime vaje	Moj vložek
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo učenci znali: - prepoznati uporabo časa - narediti samo-evalvacijo porabljenega časa
Trajanje dejavnosti	60 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Delavnica
Potrebni materiali in priprave	Pisalo, papir, računalnik
Opis dejavnosti	Učencem pojasnite naslednje: Dan je 86400 sekund. Vsak dan se 86400 sekund pripisuje vsem na bančni račun. Čas je enakomerno razporejen med ljudi, vendar ljudje ga ne uporabljajo učinkovito. Časa si ni mogoče sposoditi, pomnožiti ali vrniti nazaj. Čas nimamo na pretek, zato ga je treba učinkovito uporabiti. Prosimo dijake naj navedejo aktivnosti (spanje, druženje s prijatelji,

	uporaba interneta, itd.), ki jih počnejo skozi dan. Prosimo jih, naj v nekaj sekundah zapišejo čas, ki ga za to dejavnost porabijo. Nato naj izrazijo čas, dodeljen za vsako dejavnost v odstotkih in jih prosijo, naj jo pokažejo v tortnem grafu. Pomagajte pri izračunih. Tortni grafikon je treba pripraviti na računalniku. Prosimo jih, naj pregledajo graf. Povejte, da ta karta prikazuje njihova investicijska vozila. Naj učenci vidijo, kam so vsak dan vložili svoj kapital. Kako misliš, da so dobičkonosne naložbe? Kam bi morali vlagati?
Dejavnosti spremljanja	Niso na voljo
Opombe za vodenje in/ali orodja za ocenjevanja za učitelje	Postavite učencem naslednja vprašanja: 1. V kaj vlagate? V kaj največ vlagate? 2. Ljudje vlagajo, da zaslužijo? Kaj so ti prinesle naložbe? 3. V skladu s to tabelo, v kaj bi morali vlagati za svojo prihodnost? Opomba: Vprašanja se lahko podvojijo.

Dejavnost 3

Ime vaje	Pilot, kirurg in jaz
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo učenci znali: - razumeti razlike med posamezniki ki so bolj uspešni in manj uspešni, - biti pozorni na karakteristike teh ljudi, - biti sposobni prepoznati kako se sami motivirati.
Trajanje dejavnosti	50 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Delavnica

Potrebni materiali in priprave	Material: pisalo, post-it lističi s tremi različnimi barvami, 3 samostoječe table z listi (flipcharts)
Opis dejavnosti	Preberite naslednji tekst učencem: "Predstavljajte si, da se pilot zjutraj zbudi vedoč, da mora leteti na stotine ljudi, ali pa bo kirurg opravil občutljivo operacijo srca. En pilot je rekel: »Nočem leteti danes.« Ali pa kirurg: "Nočem več operirati, nisem razpoložen." Grozno bi bilo slišati te besede. Učencem postavljajte vprašanja, ki jim bodo pomagala razumeti: 1. Ena od pomembnih razlik med posamezniki, ki so bolj uspešni ali manj uspešni na nekem področju je?: Čeprav imajo manj uspešni posamezniki težave z motivacijo, uspešni posamezniki se zanje motivirani tudi kadar določenega dela nočejo opraviti. 2. Za posameznika je pomembno, da ima cilj, da ga motivira za učenje. 3. Pomembno je da je posameznik samozavesten saj bo tako motiviran. Vsi občasno govorimo sami s sabo. Ti pogovori so lahko pozitivni ali negativni, kot npr. "Lahko uspem" ali "ne bom uspel". Pozitivni pogovori nas motivirajo poskusiti novo službo in se spopadati s težko situacijo, medtem ko negativni razgovori postanejo zaviralni. Samozavest je treba izraziti z besedami. Vprašanja so v opombah za vodenje.
Dejavnosti spremljanja	Niso na voljo
Opombe za vodenje in/ali orodja za ocenjevanja za učitelje	Primeri vprašanj: 1. Ali so red dnevi, ko pilot noče pilotirati in kirurg ne operirati? 2. In če, kako potem pilotirajo ali operirajo? 3. Kakšne so karakteristike teh ljudi? 4. Ali ima pilotova naloga tako resnost kot delo kirurga? 5. Tako kot pilot in kirurg, ali imamo tudi mi delovno uro, ki je določena za "učenje"? Če je tako, kako se lahko sami motiviramo?

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3. Strategije učenja za učence

Poučevanje učnih strategij

Navodilo:

- Obstaja veliko učnih strategij. V tem programu se bomo naučila strategije podčrtavanja, pisanja zapiskov ob robu besedila in povzemanja. Te strategije je enostavno izvajati in so najpogostejše uporabljene strategije. Težke strategije lahko, da učenec ne bodo všeč in s tem preprečimo uporabo strategij.
- Besedila naj bodo enostavna. Pomembno je, da se naučimo uporabljati strategijo. Zato je potrebno izbrati besedila, ki so pod stopnjo znanja učenca.
- Tu lahko spremenite vzorčna besedila, ki so podana tukaj.
- Začnite učiti strategijo s konkretnimi primeri, da se lahko, če se naučijo te strategije, lažje in učinkoviteje naučijo, bolje izvajajo in dobijo višje ocene.
- Najprej izvajate strategijo. Med izvajanjem, razmišljajte na glas. Na ta način boste učenec, ko boste uporabili strategijo, povedali, kaj se dogaja v vaših mislih, kateri kognitivni procesi se aktivirajo in kakšni procesi se dogajajo.

Dejavnost 1

Ime vaje	Podčrtavanje
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo učenci znali: - prepoznati pomembne informacije iz teksta - usmeriti pozornost na ključne besede in informacije v besedilu - izvajati strategijo podčrtovanja - uporabiti strategijo podčrtovanja ob branju besedila.
Trajanje dejavnosti	40+40 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Delavnica
Potrebni materiali in priprave	Pisala, besedilo (vzorec je podan spodaj). Za nadaljnje aktivnosti poiščite več tekstov.

Opis dejavnosti

Korak 1:

Dragi učenci, danes se bomo učili o strategiji ki nam pomaga izluščiti pomembne informacije iz besedila, ki ga beremo. To strategijo imenujemo podčrtovanje.

Na koncu te učne ure se boste naučili strategije podčrtovanja in jo uporabljati ob branju besedila. Če uporabljamo to strategijo lahko na hitro ponovimo besedilo ki ga beremo in učenje je lažje in bolj učinkovito. Kot rezultat lahko pričakujemo boljšo izvedbo in s tem boljše ocene.

Podčrtovanje je ena pot da damo pozornost na informacije, ki se jih želimo naučiti.

Strategija podčrtovanja nam da naslednje prednosti:

1. dovoli nam da damo pozornost na ključne besede in informacije v besedilu.
2. besedilo ponovimo hitreje in učinkovitejše.

Korak 2:

Če želimo učinkovito uporabljati to strategijo, moramo prepoznati pomembne informacije od nepomembnih. Da bi to storili moramo najprej hitro pogledati sliko v besedilu, naslov in podnaslove, če so v tekstu. Ta proces nam pomaga prepoznati pomembne ideje in nam pomaga predvidevati o čem bo govoril tekst. Ko naredimo vse to, bomo naredili naslednje korake v zapisanem vrstnem redu:

1. Odločimo se kateri stavki v besedilu so pomembni in kateri niso.
2. Osredotočimo se na pomembne dele v stavkih.
3. Naučimo se pomembnih stvari.

Ko uporabljamo strategijo podčrtovanja, podčrtamo pomembne stavke in ne več stavkov.

Zdaj pa bodite pozorni name. Pri branju spodnjega besedila bom uporabljala tehniko podčrtovanja.

(Opomba: Tu učitelj strategijo najprej uporabi sam. Med uporabo strategije misli naglas. Tako poskusa učencem med uporabo strategije povedati kaj se dogaja v njegovem umu, kakšne kognitivne procese aktivira in kakšni procesi obstajajo. Da bi to storil naj projicira besedilo na tablo.)

"Staro ime za denar je kovanec. Prvi, ki so našli denar, so bili Lidijci.

Pred tem so ljudje pri nakupovanju uporabljali stvari namesto denarja. Pri nakupu nepremičnine je bilo obvezno dati drugo nepremičnino na mestu nje. Vendar se je po tem, ko je bil denar najden, se je začel uporabljati pri nakupovanju. Z odkritjem in širjenjem denarja je tiskanje denarja s strani vladarjev postalo eden najpomembnejših simbolov suverenosti. Kovanci so sestavljeni iz dveh delov, sprednja stran in zadnja stran. Na sprednji strani so slike vladarjev in različnih oblik. Na zadnji strani so oznake, kraj objave, datum izdelave in različni naslovi.»

Prvi stavek je lahko pomembna informacija. Drugi stavek je pomemben podatek. »Pred tem so ljudje pri nakupovanju uporabljali stvari namesto denarja«. Ta stavek se ne zdi kot stavek, ki ga je treba podčrtati. To je v naslednjem stavku. Poglejmo si naslednji stavek: "Z odkritjem in širjenjem denarja je tiskanje denarja s strani vladarjev postalo eden najpomembnejših simbolov suverenosti". Da, ta stavek je pomemben. Preberem še druge stavke. Ni mi treba podčrtati teh stavkov.

Zdaj podčrtam/označim področja, ki so bila identificirana za pomembna področja:

"Staro ime za denar je kovanec. Prvi, ki so našli denar, so bili Lidijci. Pred tem so ljudje pri nakupovanju uporabljali stvari namesto denarja. Pri nakupu nepremičnine je bilo obvezno dati drugo nepremičnino na mestu nje. Vendar se je po tem, ko je bil denar najden, se je začel uporabljati pri nakupovanju. Z odkritjem in širjenjem denarja je tiskanje denarja s strani vladarjev postalo eden najpomembnejših simbolov suverenosti. Kovanci so sestavljeni iz dveh delov, sprednja stran in zadnja stran. Na sprednji strani so slike vladarjev in različnih oblik. Na zadnji strani so oznake, kraj objave, datum izdelave in različni naslovi.»

Zdaj posvetim pozornost na pomembne dele v stavkih in se jih učim. In kateri so to? Staro ime denarja je bilo kovanec, denar pa so našli Lidijci, kovanje kovanca s strani vladarjev je postalo eden najpomembnejših simbolov suverenosti.

Korak 3:

Zdaj ste vi na vrsti. (Dajte učencem kratko in lahko besedilo. Prosite jih naj uporabijo prikazano strategijo podčrtovanja v danem besedilu.)

Podajajte takojšnje povratne informacije ko učenci opravljajo nalogo.

Korak 4:

	Preverite, če učenci razumejo strategijo in če je potrebno dajte takojšnje povratne informacije. Korak 5: Vprašajte to vprašanje: s katerimi težavami ste se srečali ob uporabi te strategije? Kaj se je dogajalo v vaših mislih ko ste uporabljali to strategijo? Kdo nam želi povedati? (Spodbudite jih k glasnem razmišljanju.) Dajte takojšnje povratne informacije.
Dejavnosti spremljanja	Korak 6: Dajte jim novo besedilo, da naj uporabijo strategijo podčrtovanja. Lahko jim date dodatna besedila, če je potrebno. Lahko tudi date domačo nalogo. Zaključite lekcijo z besedami: z uporabo strategije podčrtovanja pri učenju se lahko lažje naučite stvari. Tako lahko hitro ponovite snov, ko se pripravljate na teste.

Dejavnost 2

Ime vaje	Opombe ob robu besedila
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo učenci znali: - izvajati strategijo delanja opomb ob robu besedila, - izboljšati svoje strategije učenja.
Trajanje dejavnosti	40+40 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Delavnica
Potrebni materiali in priprave	Pisala, besedilo (vzorec je podan spodaj). Za nadaljnje aktivnosti poiščite več tekstov.

Opis dejavnosti

Korak 1:

Učenci, danes se bomo učili našo drugo strategijo. Ime te strategije je "Delanje opomb ob robu besedila".

Na koncu učne ure boste sposobni uporabljati strategijo delanja opomb ob branju besedila. To je zabavna strategija. Mislim, da vam bo všeč ta strategija. Strategija pisanja opomb ob robu besedila je ena pot lažjega in učinkovitega učenja.

Prednosti strategije pisanja opomb ob besedilu ob branju besedila so:

1. Omogoča, da pozornost usmerimo na določene točke v besedilu.
2. Omogoča, da se osredotočimo na pomembne informacije v besedilu.
3. Omogoča nam hitrejšo ponavljanje besedila.

Korak 2:

Učenci, strategija delanja opomb ob robu besedila je podobna strategiji podčrtovanja, ki smo se je že naučili. Obe vključujeta izbiro pomembnih informacij in osredotočanje na te informacije. V strategiji podčrtovanja smo samo podčrtovali pomembne informacije v besedilu. V strategiji delanja opomb ob robu besedila, delamo opombe ob robu besedila. Če imamo vprašanja jin napišemo in uporabljamo različne oblike, simbole, in podobno.

Ko uporabljamo strategijo delanja opomb ob robu besedila lahko naredimo naslednje:

1. V besedilu lahko obkrožimo besede katerih pomen ne poznamo. (Uporabite ga lahko na različne načine, da označite besedo, čigar pomen ne poznate v besedilu.)
2. Zvezdico (*) lahko postavimo na začetek pomembnih informacij v besedilu. (Uporabite lahko različne oblike.)
3. Ko stavka v odstavku ne razumemo, lahko ob stavek postavimo vprašaj. Ali, ko ne razumemo celotnega odstavka, lahko poleg odstavka postavimo vprašaj.
4. Če imamo vprašanje o odstavku, lahko vprašanje napišemo poleg odstavka.
5. Z znakom lahko označimo stavek, ki povzema odstavek.
6. Lahko naredimo zapiske, ki kažejo podobnosti in razlike.
7. Lahko si ob robu besedila zapišemo vprašanja, za katera mislimo, da so lahko zastavljena na testu.

	8. Vzroke in posledice lahko naštejete tako, da jih oštevilčite. Zdaj bom jaz predelal besedilo po »strategiji zapisati opombe na robu besedila«. Bodite pozorni name. Če delam tako, bom kasneje sposoben hitro ponoviti besedilo. Bodite pozorni, kaj počnem. (Opomba: Tu učitelj strategijo najprej uporabi sam. Med uporabo strategije misli naglas. Tako poskusa učencem med uporabo strategije povedati kaj se dogaja v njegovem umu, kakšne kognitivne procese aktivira in kakšni procesi obstajajo. Da bi to storil naj projicira besedilo na tablo.) Besedilo o delfinih: https://docs.google.com/document/d/12m6bpv5UAFpGAd0n8_JzdLDE76mMK59s/edit?usp=sharing&ouid=106907452140469801701&rtpof=true&sd=true Korak 3: Zdaj ste vi na vrsti. (Dajte učencem kratko in lahko besedilo. Prosite jih naj uporabijo prikazano strategijo delanja opomb ob robu besedila v danem besedilu.) Podajajte takojšnje povratne informacije ko učenci opravljajo nalogo. Korak 4: Preverite, če učenci razumejo strategijo in če je potrebno dajte takojšnje povratne informacije. Korak 5: Vprašajte to vprašanje: s katerimi težavami ste se srečali ob uporabi te strategije? Kaj se je dogajalo v vaših mislih ko ste uporabljali to strategijo? Kdo nam želi povedati? (Spodbudite jih k glasnem razmišljanju.) Dajte takojšnje povratne informacije, če so potrebne.
Dejavnosti spremljanja	Korak 6: Dajte jim novo besedilo, da uporabijo to strategijo. Lahko jim date še dodatna besedila, če je potrebno. Lahko tudi date

	domačo nalogo.
--	----------------

Dejavnost 3

Ime vaje	Povzemanje
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo učenci znali: - izvajati povzemanje - učinkovito izboljšati način učenja - biti pozorni na pomembne informacije v besedilu - aktivirati kognitivne procese - izboljšati navade učenja za pisanje testov - izboljšati svoje spretnosti za pregled besedil.
Trajanje dejavnosti	40+40+40+40 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Delavnica
Potrebni materiali in priprave	Pisala, besedilo (vzorec je podan spodaj). Za nadaljnje aktivnosti poiščite več tekstov.
Opis dejavnosti	Korak 1: Učenci, danes se bomo učili o strategiji povzemanja, ki je učinkovit način učenja. Na koncu učnih ur boste med delom sposobni uporabiti strategijo povzemanja. Povzetek je izbor in jedrnata okrajšava pomembnih informacij v pisnem besedilu. Naše povzetke lahko uporabimo med učenjem za teste. Prihranimo čas z branjem povzetkov, ki smo jih naredili. Pisanje povzetkov nas pripravi na teste. Ker veliko testov zahteva, da poznamo informacije iz naših povzetkov. Korak 2: Zdaj bom jaz predelal besedilo, kot bi ga predelal doma. Delal bom

tako, da povzamem besedilo, ki se ga učim. Bodite pozorni name. Bodite pozorni, kaj počnem.

(Opomba: Tu učitelj strategijo najprej uporabi sam. Med uporabo strategije misli naglas. Tako poskusa učencem med uporabo strategije povedati kaj se dogaja v njegovem umu, kakšne kognitivne procese aktivira in kakšni procesi obstajajo. Da bi to storil naj projicira besedilo na tablo.)

VESOLJE IN NAŠA ZEMLJA

Planet Zemlja se nam zdi ogromen. Vendar pa je Zemlja zelo majhen del vesolja. Vesolje je sestavljeno iz milijard zvezd, planetov in Lune, pa tudi prostranih prostorov. Nihče ne ve, kako veliko je vesolje. Astronomi pravijo, da se vesolje še vedno širi.

Po podatkih astronomov je bilo vesolje oblikovano kot posledica eksplozije snovi, ki se je zgostila in obtičala enem mestu. Galaksije so nastale iz oblakov prahu in plina, ki so se razširili zaradi eksplozije. V galaksiji Mlečna cesta naj bi se pred približno 4,6 milijarde let tvorila Zemlja.

Galaksija je zelo velika gruča milijard zvezd in planetov. Znano je, da obstaja več kot 6 milijard galaksij. Mlečna cesta je majhen del galaksije. Kljub temu je narejena iz milijonov zvezd in planetov. Osončje je zelo velik del Mlečne poti.

Sonce ima devet glavnih planetov. Vsak planet sledi svoji orbiti, ki se vrti okoli Sonca.

Zemlja je tretji največji planet v osončju. Iz vesolja je videti kot modri planet, pokrit z oblaki, ki se nenehno premikajo.

Vesolje je tako veliko, da je nemogoče meriti razdalje z normalnimi meritvami. Namesto tega se uporablja svetlobno leto. Svetlobno leto je razdalja, ki jo svetloba potuje v enem letu. To znaša 9,5 bilijona km.

Najprej bom pregledal besedilo in ga prebral, dokler ga ne bom razumela. Iz besedila bom izločil nepomembne informacije in naredil seznam pomembnih. Med pomembnimi informacijami v besedilu poiščem glavno idejo, ki jo je treba obdelati. To glavno idejo bom združil s pomembnimi idejami v vsakem odstavku in jo vstavil v svoje stavke.

Najprej pregledam besedilo. Pozoren sem na naslov. Naslov: Vesolje in

naša Zemlja. Torej besedilo govori o našem svetu. Zdaj bom prebral besedilo, dokler ga ne razumem.

Zdaj gledam prvi odstavek. Kateri stavek bi lahko povzema prvi odstavek. Prvi odstavek pojasnjuje, da je vesolje zelo veliko, zemlja pa majhen del vesolja. Z drugimi besedami, prvi odstavek lahko povzamemo takole: *»Čeprav se nam svet zdi velik, je to zelo majhen del vesolja, kako velik je neznano.«*

"Zemlja je del galaksije imenovane Mlečna pot in naj bi se tvorila pred 4,6 milijarde let" je stavek, ki povzame drugi odstavek.

Pregledujem tretji odstavek. Kateri stavek je lahko stavek, ki povzame ta odstavek. Kaj pa ta stavek? *"Galaksija je zelo velika gruča milijard zvezd in planetov"*. Kaj pa ta stavek. Stavek bolje zveni kot: *"Mlečna pot je majhen del galaksije"*.

Stavek *"Osončje ima devet večjih planetov"* je stavek, ki povzame četrti odstavek.

Stavek *»Zemlja je tretji največji planet v osončju«* je stavek, ki povzame peti odstavek.

"Nemogoče je meriti vesolje v normalnih merskih enotah" je glavna ideja, ki povzame zadnji odstavek.

Našel sem stavek, ki povzema vsak odstavek v besedilu. Ob upoštevanju teh stavkov bom besedilo povzel v svojih besedah v pomenljivo celovitost. Zdaj napišem svoj povzetek.

Čeprav se nam svet zdi velik, je to zelo majhen del vesolja, kako velik je neznano. Zemlja je del galaksije imenovane Mlečna pot. Galaksija je sestavljena iz milijonov zvezd in planetov. Osončje ima devet večjih planetov. Zemlja je tretji največji planet. Vesolje je tako veliko, da ga je nemogoče meriti v normalnih merskih enotah.

Ja, poskušal sem povzeti besedilo. Imate kakšno vprašanje?

Korak 3:

Zdaj ste vi na vrsti. (Dajte učencem kratko in lahko besedilo. Prosite jih naj uporabijo prikazano strategijo povzemanja v danem besedilu.)

Podajajte takojšnje povratne informacije, ko učenci opravljajo nalogo.

Korak 4:

Preverite, če učenci razumejo strategijo in če je potrebno dajte

	takojšnje povratne informacije. Korak 5: Vprašajte to vprašanje: s katerimi težavami ste se srečali ob uporabi te strategije? Kaj se je dogajalo v vaših mislih, ko ste uporabljali to strategijo? Kdo nam želi povedati? (Spodbudite jih k glasnem razmišljanju.) Dajte takojšnje povratne informacije, če so potrebne.
Dejavnosti spremljanja	Korak 6: Dajte jim novo besedilo, da uporabijo strategijo povzemanja. Lahko jim date še dodatna besedila, če je potrebno. Lahko tudi date domačo nalogo. Spomnite se, da je potrebno vaditi strategijo povzemanja.

4. Ozaveščanje o tveganih vedenjih, povezanih z izpisi

Izpis iz šole je postal pomemben problem v vsaki državi. Te dejavnosti so bile zasnovane tako, da so prepoznale skupino tveganih učencev in povečale pozitivno zavezanost teh učencev šoli. S temi dejavnostmi se bo perspektiva učencev v skupini tveganja za šolo razvijala pozitivno in šola pa bo postala privlačnejša.

Izpisi iz šole negativno vplivajo na družbeno življenje, pa tudi na to, da se oseba oddalji od izobraževanja. Zato bi moral biti razvoj strategij za preprečevanje in boj proti predčasni opustitvi šolanja, prednostna naloga za nacionalne in lokalne institucije/organizacije.

Zahvaljujoč tem dejavnostim s preprečevanjem učenca, da učenci ne bi bili v šoli, prispevali k temu, da bodo njihovi koristni posamezniki družbi.

S temi dejavnostmi bomo prispevali k temu, da bodo učenci ostali zunaj šole in da bodo postali koristni posamezniki za družbo.

V evropskem kontekstu je zmanjšanje obsega zgodnjega opuščanja šolanja prednostna naloga. Po nekaterih raziskavah je 14,4 % mladih, starih med 18 in 24 let, zapustilo obliko sekundarnega ali osnovnošolskega izobraževanja. Njihovo število je približno 6 milijonov; 17,4 % oseb, starih od 18 do 24 let, je končalo samo osnovno šolo. Na evropski ravni je Romunija poleg Malte, Portugalske in Španije med državami z najvišjimi stopnjami izpisov iz šol.

Dejavnost 1

Ime vaje	Kolaž čustev
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo učenci znali prepoznati, obvladati in usmerjati svoja čustva.
Trajanje dejavnosti	40 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Ta tehnika je namenjena usposabljanju za čustveno in idejno-čustveno harmonijo. Učilnica je bila urejena tako, da prikazuje naravno vzdušje v učilnici.

Potrebni materiali in priprave	Učitelj naj pripravi svoje plakate tako, da izreže in prilepi fotografije iz časopisov in revij. Material: pisala, karton (v različnih barvah), časopisi, revije, lepilo, škarje.
Opis dejavnosti	Učenci naj se razdelijo v manjše skupine. Učitelj prosi učence naj poiščejo fotografije iz revij, ki opišejo njihova čustva sreče, tesnobe, jeze, vznburjenja. Vsaka skupina deluje sama in izreže obraze/slike, ki jih najdemo v revijah in časopisih. Prilepi jih na svoje plakate pod ustreznimi čustvi. Vsaka skupina izrazi, kako in zakaj so izbrali katero podobo in čustva na svojih plakatih.
Dejavnosti spremljanja	Na podlagi slik in čustev, izbranih na plakatu, se učence, ki so v skupini tveganja, prijavi v šolsko svetovalno službo. Ta izvede nadaljnje postopke.
Opombe za vodenje in/ali orodja za ocenjevanja za učitelje	Sprva se učenci težko in nerodno izražajo iz strahu, da bi jih sodili. Ko razumejo, da namen dejavnosti ni sojenje, potem se počutijo sproščene in začnejo pogovor. Pri učencih bi morali narediti občutek, da nam je mar za njihova čustva in povečati pripadnost šoli.

Dejavnost 2

Ime vaje	Anketa o čustvih
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo učenci: - izboljšali svojo kulturno izražanje in zavedanje - imeli priložnost, da sami uravnavajo kako se bodo učili - izboljšali svojo socialno in državljansko kompetenco.

Trajanje dejavnosti	40 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Medtem ko učenci razmišljajo o svojih čustvenih stanjih in razlogih, povečujejo raven svojih socialnih in državljskih kompetenc.
Potrebni materiali in priprave	Registracija razreda. List papirja ali beležnico za zapisovanje odgovorov učencev in spremljanje gibanja njihovih čustev v določenem časovnem obdobju.
Opis dejavnosti	Učitelj prosi učence, naj svoje prave občutke izrazijo z besedami ali številko od 1 do 10, namesto da bi rekli "Tukaj sem". Nizko število pomeni negativno čustveno stanje. Višje pomenijo pozitivno. V primeru dela z mladimi, učitelji lahko uporabijo metodo z uporabo besed namesto števil. Medtem ko učenci govorijo svoje besede/številk, učitelj daje le manjše odzive, vendar se to odraža na razredu kot celoti. Ko vsi končajo, učitelj učencem omogoči, da razmislijo o svojih odzivih in čustvenem stanju. O tem se malo pogovorimo, nato pa se začne učna ura.
Dejavnosti spremljanja	Učitelj bo nato mesečno spremljal in izvajal vajo ter posamezne trende učencev. Ta tehnika omogoča opazovanje trendov in hitro odkrivanje morebitnih težav. Tehnika je uporabna za vzpostavitev globlje povezave z učenci, namesto da bi omejila njihovo interakcijo z akademskimi predmeti.
Opombe za vodenje in/ali orodja za ocenjevanja za učitelje	Uporabljena tehnika jim omogoča, da si med šolanjem vzamejo čas zase in se opazujejo ter tako zmanjšajo šolski stres. Učenci so tudi menili, da so izboljšali svojo sposobnost zaznavanja in prepoznavanja čustev.

Dejavnost 3

Ime vaje	Predstavljajte si prihodnost
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu dogodka bodo učenci rizične skupine našli rešitve za trenutne problematične situacije v svetu, se zavedali lastne notranje dinamike ter bili spodbujeni k ustvarjanju in izmenjavi podjetniških idej za trenutne in potencialne potrebe v prihodnosti.
Trajanje dejavnosti	40 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Uporaba te tehnike omogoča učencem v rizični skupini, da spoznajo sami sebe in izrazijo svojo poklicno usmerjenost. Učenci so bili razdeljeni v skupine, učenci iz rizične skupine pa so bili določeni za govorce skupin. Delo v skupinah je bilo ustvarjeno, da bi učenci lahko razvili učinkovitejše komunikacijske spretnosti in se bolj iskreno izražali.
Potrebni materiali in priprave	Papir in pisalo
Opis dejavnosti	Učenci se razdelijo v skupine, v vsaki skupini je en učenec iz rizične skupine. Učenci iz rizične skupine so predstavniki svojih skupin. Poslovne in podjetniške ideje, ki jih ustvarjajo za probleme in potrebe družbe in sveta, ustvarjajo skupine. Predstavniki skupine ga nato predstavijo pred razredom. Skupne ideje razvijamo in popravljamo v razredu. Tako učenci iz rizične skupine pridobijo pozitiven občutek zavezanosti šoli in nimajo težav pri izbiri poklica.
Dejavnosti spremljanja	Rezultati te dejavnosti se delijo s šolsko svetovalno službo. Po potrebi bo šolska svetovalna služba skupaj z učiteljem za usmerjanje opravila študijo in usmerjala otroke iz rizične skupine.

**Opombe za vodenje
in/ali orodja za
ocenjevanja za učitelje**

Najosnovnejše pravilo te dejavnosti je, da so učenci iz rizičnih skupin govorniki skupin. Ustvariti je treba okolje, v katerem se bodo dobro počutili. S to tehniko se je pozitivno izboljšala predanost učencev iz rizične skupine šoli in njihova sposobnost izražanja.

5. Preprečevanje ključnega odnosa, neodgovornosti in preprečevanje agresije do drugih

Osrednji del preprečevanja nasilja v šoli vključuje neposredno delo z otroki, da bi preučili nekatere temeljne vzroke za nasilno vedenje.

Praktično in dolgoročno koristno je v učni načrt vključiti spretnosti za prepoznavanje nasilja, ohranjanje varnosti, nenasilno reševanje konfliktov, obvladovanje čustev, dostop do pomoči in podpore ter podporo drugim, ki morda doživljajo nasilje. Ti so učinkovitejši od enkratnih ukrepov. Naslednje tri ključne strategije se lahko uporabljajo v šolah in so del svežnja INSPIRE, ki opisuje sedem strategij za odpravo nasilja nad otroki (INSPIRE; WHO, 2016a) in se uvaža po vsem svetu:

Razvijajte življenjske spretnosti: To so kognitivne, socialne in čustvene spretnosti, ki se uporabljajo za obvladovanje vsakdanjega življenja. Med njimi so: reševanje problemov, kritično mišljenje, komunikacija, sprejemanje odločitev, ustvarjalno razmišljanje, veščine odnosov, samozavedanje, empatija ter obvladovanje stresa in čustev (WHO, 2015). Te spretnosti otrokom omogočajo obvladovanje čustev, spopadanje s konflikti in učinkovito komuniciranje na neagresiven način, kar zmanjšuje tveganje za nasilno vedenje (WHO, 2016a). Izboljšajo lahko tudi uspešnost šole, saj varuje pred nasiljem med mladimi tako imajo učenci večjo vlogo v šolskem življenju in boljše možnosti za zaposlitev (WHO, 2015). Življenjske spretnosti lahko zmanjšajo tudi dejavnike tveganja za nasilje, kot sta uživanje alkohola in drog (Onrust et al, 2016; Faggiano et al, 2014).

Naučite otroke o varnem vedenju: To vključuje sposobnost prepoznavanja situacij, v katerih lahko pride do zlorabe ali nasilja, ter razumevanje, kako se izogniti potencialno tveganim situacijam in kje poiskati pomoč. Zaradi tega znanja so lahko otroci manj izpostavljeni zlorabam in zmanjšano tveganje, da se nasilje ponovi (na primer tako, da to povedo zaupanja vredni odrasli osebi) (WHO, 2016a). Dejavnike tveganja za nasilje, kot je uživanje alkohola in drog, lahko obravnavate tudi tako, da otroke seznanite s temi snovmi, vključno s posledicami njihove uporabe, in prepoznate situacije z visokim tveganjem (Onrust et al, 2016; Faggiano et al, 2014).

Izpodbijanje družbenih in kulturnih norm ter spodbujanje enakopravnih odnosov: Socialno in kulturno vedenje ter stereotipi, na primer glede spola, spolne usmerjenosti, vere, etnične pripadnosti in invalidnosti, povečujejo tveganje ustrahovanja in nasilja. Izpodbijanje škodljivih norm in krepitev tistih, ki spodbujajo nenasilne, pozitivne in enakopravne odnose, lahko zmanjša upravičenost nasilnega vedenja (WHO, 2016a). Spodbujanje politične, verske in etnične strpnosti je verjetno pomembno tudi za preprečevanje kaznivih dejanj iz sovraštva ter nasilnega ekstremizma in radikalizacije (Bellis et al, 2017). Pomemben del preprečevanja zlorabe snovi je tudi izpodbijanje zaznanih družbenih norm glede uporabe snovi med mladimi (Onrust et al, 2016; Faggiano et al, 2014), kar pomaga odpravljati dejavnike tveganja za nasilje.

Te strategije se lahko uporabljajo samostojno ali v kombinaciji in jih je mogoče uporabljati ves čas otrokovega šolanja (preglednica 3. 1). Čim prej začnete, tem bolj lahko pozitivno vplivate na odnos in vedenje otrok. Predšolska vzgoja je zato idealen kraj za začetek dela z otroki, še preden se njihovo vedenje in način razmišljanja globoko ukoreninijo. Ko otroci napredujejo v izobraževanju, so lahko izpostavljeni več vrstam nasilja (na primer ustrahovanju, kibernetškemu ustrahovanju, nasilju skupin in nasilju na zmenkih). Te vrste nasilja potrebujejo bolj prilagojene oblike preprečevanja nasilja, vendar so temeljne strategije še vedno enake.

Tabela 3.1.: Ključne teme za preprečevanje nasilja za vsako starostno skupino

Predšolski otroci (starost 3 do 5 let)	Primarno šolanje (starost 5 do 11 let)	Sekundarno šolanje (starost 11 do 18 let)
Razvijanje življenjskih spretnosti		
• prepoznavanje lastnih čustev in čustev drugih • poslušati druge in biti pozoren • zadovoljevanje lastnih potreb • razumevanje z drugimi • obvladovanje razočaranja	• komunikacijske spretnosti • zavedanje o moralnem razmišljanju • kontrola jeze • spretnosti za socialni in akademski uspeh • preprečevanje ustrahovanja • razumevanje zaznav • izkazovanje sočutja • reševanje problemov • spopadanje z medsebojnimi pritiski • spopadanje z govoricami	• samo regulacija • spolno nadlegovanje • obvladovanje resnih konfliktov med vrstniki • obravnavanje škodljive rabe alkohola in drog
Učenje varnega vedenja		
• prepoznavanje zlorab • izogibanje tveganim situacijam • pridobivanje pomoči odraslih	• varnost na internetu • pomoč sošolcem, varno vedenje mimoidočih • preprečevanje vpisa v tolpe	• varno vedenje na zmenkih • varnost na internetu • pomoč sošolcem, varno vedenje mimoidočih • preprečevanje vpisa v tolpe

(School-based violence prevention, World Health Organization, 2019)

Vključevanje tem, ki pomagajo obravnavati nasilje, v učni načrt bo imelo dolgoročne prednosti (preglednica 3. 1). Vendar je to odvisno od tega, koliko lahko prilagodite ali

razvijete svoj učni načrt, zlasti če je določen na nacionalni ali regionalni ravni. Pri načrtovanju učnega načrta vam bo v pomoč (na podlagi Unesca in UN Women 2016):

- Prepričajte se, da so materiali, ki jih uporabljate, primerni starosti otrok;
- Z aktivnim sodelovanjem pomagajte otrokom pri sprejemanju informacij;
- Uporabite sposobne in motivirane učitelje ter jim zagotovite kakovostno usposabljanje o vsebini sporočil in načinu njihovega podajanja (stroške usposabljanja lahko delite z drugimi šolami);
- Pregledati učni načrt ter pridobiti povratne informacije od učencev in osebja;
- Prepričajte se, da je gradivo kulturno ustrezno. To vključuje revizijo jezika, konceptov in metod podajanja ter njihovo testiranje pred redno uporabo (za primer glej preglednico 3. 1).

Naslednji koraki vam bodo pomagali pri izvajanju dejavnosti za preprečevanje nasilja:

Korak 1: Na podlagi ugotovljenih ali zbranih podatkov o nasilju v vaši šoli ali okolju (oddelek 2) se odločite za dejavnosti za preprečevanje nasilja, ki so najprimernejše za obravnavo vrst nasilja, s katerimi se najpogosteje srečujete, in ki jih je v vašem okolju mogoče izvajati. Strategijo prilagodite svojim razmeram. Razmisliti morate, ali bo mogoče te dejavnosti dolgoročno ohraniti. Te dejavnosti preizkusite v manjšem obsegu, npr. v enem razredu ali kot obšolske dejavnosti.

Korak 2: Ko je preventivna strategija prilagojena in preizkušena, preglejte obstoječi učni načrt ter obstoječe rutine in dejavnosti ter se skupaj s koordinacijsko skupino odločite, kje bo uvedena posamezna preventivna strategija.

Razvijanje življenjskih in socialnih spretnosti

Cilj tega pristopa je okrepiti odpornost učencev z izboljšanjem njihove sposobnosti ustvarjanja pozitivnih odnosov in konstruktivnega reševanja vsakodnevnih težav. S treningom življenjskih veščin lahko zmanjšamo vedenjske težave otrok, agresijo in nasilje, povečamo socialne kompetence in sposobnost obvladovanja čustev ter izboljšamo učno uspešnost. Učni načrti se lahko:

- Izvajajo od predšolske vzgoje do srednje šole (preglednica 3. 2).
- Združijo z usposabljanjem staršev in učiteljev.
- Izvajajo naj jih usposobljeni učitelji z uporabo različnih metod, kot so igra vlog, razprava, skupinske dejavnosti in pisne vaje.

Usposabljanje za življenjske in socialne veščine pogosto vključuje:

- Reševanje problemov: sprejemanje odločitev, kritično razmišljanje, reševanje konfliktov;
- Vzpostavljane odnosov: komunikacija, sodelovanje, asertivnost;
- Obvladovanje čustev: spoprijemanje s stresom, obvladovanje jeze, samozavedanje;
- Razvijanje empatije: pomoč in skrb, razumevanje drugih stališč.

Tabela 3.2.: Pristopi k življenjskim in socialnim spretnostim na različnih izobraževalnih stopnjah

Predšolski otroci	Primarno šolanje	Sekundarno šolanje
- Kratki programi dela, npr. 5 do 7 minut na dan ali 20 do 30 minut na teden. - Uporaba igre vlog, lutk, pesmi, kreativne igre, delo v skupinah.	- Daljši tedenski ali pa 2 krat tedenski programi dela, npr. 20 do 40 minut. - Uporaba igre vlog, igre in skupinske razprave.	- Daljši tedenski programi dela, npr. 50 minut. - Uporaba skupinskih razprav, kratkih filmov, pisnih del.
Vzorčni učni načrti		
Neverjetna leta Učni načrt za 3 do 8 letne otroke. Stopnja 1 (predšolski otroci) se učijo socialnih in čustvenih spretnosti 2 krat na teden, 20 do 30 minut z učnim načrtom na temo dinosavrov. Element usposabljanja učiteljev, ki razvija spretnosti pri izvajanju učnega načrta in vodenju razreda. Načrt je bil razvit v ZDA in se uporablja tudi v Avstraliji, Kanadi, Jamajki, Norveškem, Singapurju in Veliki Britaniji.	POTI: spodbujanje alternativnih strategij razmišljanja Življenjski in socialni učni načrt za 3 do 11 let stare otroke (razvojno primeren za vsako starostno skupino). Najmanj 2 učna programa sta zagotovljena vsak teden, 20 do 30 minut na dan s strani usposobljenega učitelja. Načrt je bil razvit v ZDA in se uporablja tudi v Argentini, Avstraliji, Kanadi, Čilih, Izraelu, Jamajki in Veliki Britaniji.	Usposabljanje življenjskih veščin Učni načrt za 12 do 14 letne otroke, ki naslavlja teme kot so nasilje, uživanje drog, alkohola in prestopniško vedenje. 30 programov je izvedenih preko 3 let, ki se osredotočajo na spretnosti in samokontrolo, interakcije med ljudmi ter sposobnost upreti se uporabi drog. Načrt je bil razvit v ZDA in se uporablja tudi v Avstraliji, Danskem, Italiji, Katarju, Južni Afriki in Venezueli.

Dejavnost 1

Ime vaje	Obisk tujca in pripovedovanje zgodb
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo učenci: - Razmislili o spolnih stereotipih. - Ugotovite, katero vedenje v odnosu kaže znake nasilja. - Znali prepoznati znake, značilnosti in izvore nasilja v odnosih in dinamiko nasilja ter se spraševati o spolnih vlogah.
Trajanje dejavnosti	60 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Delavnica
Potrebni materiali in priprave	Vodja usposabljanja naj pripravi: pisala, papir, kopije zgodb.
Opis dejavnosti	1. Uvod: Prva dejavnost je obisk tujca, ki nima pojma o tem, kakšno je življenje na Zemlji in kakšne so njene vrste, ne razume spola ali razlikovanja med spoloma. Tujec vpraša razred, kako prepoznati moškega ali ženskega in kakšne so njune značilnosti. 2. Udeleženci imajo 10 minut časa, da zapišejo značilnosti (to lahko storijo v manjših skupinah). 3. Ko končajo, si delijo svoje delo in zapišejo značilnosti na tablo. Skupaj jih preverite: ali značilnosti, ki so jih zapisali na primer za moške, res veljajo samo za moške ali pa lahko veljajo tudi za ženske? Na primer: nošenje kril, telesna moč itd. 4. Večina primerov bo povezana z različnimi spoli, zato kako lahko zagotovimo, da bo tujec razumel to zadevo? 5. Razložite, kaj je spol, da je to nekaj kulturnega in rezultat učenja skozi vse življenje. Nato odstranite primere, ki so povezani z različnimi spoli, in pustite le biološke značilnosti. 6. Po koncu predstavite dejavnost pripovedovanja zgodb: prebrali boste začetke različnih zgodb, udeleženci v manjših skupinah (na primer, če so skupaj 4 skupine: 2 skupini delata z isto zgodbo) pa jih bodo morali dokončati. Zgodba 1: A in B sta par že nekaj mesecev, sta sošolca. A vedno spremlja B-ja domov in srednjo šolo, je vedno z njim in poskuša zasesti ves B-jev čas. B se je vedno dobro počutil v tej situaciji, dokler se B v nekem trenutku ne odloči, da bo preživel čas

	tudi z drugimi ljudmi in ne bo vedno z A. Od te točke naprej morajo udeleženci zgodbo nadaljevati. Zgodba 2: A in B sta s prijatelji v diskoteki, kjer se nenadoma pojavi B-jev nekdanji partner. B bo to osebo z velikim navdušenjem objel. A se odzove . . . Od te točke morajo udeleženci zgodbo nadaljevati. 7. Skupinam dajte 10 minut časa, da dokončajo zgodbe in jih glasno preberejo preostalim skupinam. Ko preberete vsako zgodbo, jo skupaj analizirajte: ali so v tem odnosu prisotni znaki nasilja? Kateri? (zapišite jih na tablo ali flipchart) Kakšne so posledice tega vedenja za vpletene osebe? Ali mi lahko poveste o kakšnih drugih primerih nasilja na podlagi spola v razmerju?
--	---

Dejavnost 2

Ime vaje	Bitka za stol
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo učenci: - vizualizacija in razmislek o temah: tekmovalnost proti sodelovanju, spolne vloge, spolni stereotipi, razmerja moči itd. - spodbuditi kritično mišljenje.
Trajanje dejavnosti	60 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Uvod v delavnico, ki zajema: odnose moči; vloge spolov.
Potrebni materiali in priprave	- Stole za udeležence; - Kopije nalog
Opis dejavnosti	1. Na sredini sobe naključno postavite stole in prosite udeležence, naj se postavijo okoli stolov. 2. Vsak od njih dobi list papirja z napisano nalogo, ki jo bo moral opraviti v naslednjih petih minutah. Pomembno: trenutno ne smejo deliti svoje naloge. (Udeleženci imajo dve različni nalogi: polovica skupine mora postaviti stole v krog, drugi del skupine pa mora stole odnesti iz sobe.)

	3. Ko vsi razumejo svojo nalogo, jih prosite, naj začnejo. Udeležencem dovolite, da opravijo svojo dejavnost, opazujte njihovo vedenje in strategije, ki jih uporabljajo, in ko je rešitev bolj ali manj dosežena, dejavnost prekinite, prosite udeležence, naj se razgledajo in se usedejo, da skupaj opravijo zaključno poročanje. 4. Predlagana vprašanja za razmislek: Kako se počutite? Kaj se je zgodilo med dejavnostjo? Ali ste zadovoljni s tem, kako ste jo izvedli? Kakšen je bil vaš prvi odziv, ko je trener rekel "Začni!?" Kakšna je bila vaša strategija za dokončanje naloge? Ali ste komunicirali z drugimi? Če ne, zakaj ne? Če da, kako in s kom? Katere naloge so po vašem mnenju imeli vaši sodelavci? Ali ste kdaj razmišljali o tem, kako je vaša uspešnost pri tej dejavnosti vplivala na druge? Ali bi lahko nalogo rešili na drugačen način? Če da, kako? Kako menite, da je ta dejavnost povezana z vašim življenjem? Ali se v življenju naučimo več sodelovati ali več tekmovati? Kaj to pomeni? Ali je v našem sedanjem načinu življenja prostor za enakost? Kako bi se ta dejavnost lahko povezala s temo enakosti spolov? Kaj pomeni dodeljevanje vlog, če govorimo o spolu? Kako se določajo vloge spolov in kako to vpliva na nas in druge? 5. V nadaljevanju nadaljujte z razmišljanjem in pogovorom o spolnih stereotipih in njihovih posledicah, o nasilju na podlagi spola, odvisno od stopnje sprejemanja in/ali razumevanja teme v skupini. Dejavnost je precej odprta in se lahko odziva na različne učne potrebe udeležencev.
--	--

Dejavnost 3

Ime vaje	Slab dan
Učni cilji / Cilji vaje	Cilj igre je, da se udeleženci naučijo strategij, ki se uporabljajo za reševanje in obvladovanje konfliktov, ter da se naučijo izbrati ustrezno strategijo glede na situacijo. Udeleženci bodo: - se seznanili s strategijami za reševanje in obvladovanje konfliktov; - jih uporabili v resničnih življenjskih situacijah; - igrali vloge v konfliktnih situacijah;

	- izbrali strategijo glede na razmere; - odražali.
Trajanje dejavnosti	2-3 ure
Oblika in vrsta dejavnosti	Namizna igra
Potrebni materiali in priprave	Pravila: (https://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-2539/Bad-day-Rulebook-01.05.pdf) in karte: (https://www.salto-youth.net/downloads/toolbox_tool_download-file-2540/Bad-day-cards-01.05.pdf) Potrebujete kocko ali napravo, za dostop do aplikacije: https://rolladie.net/
Opis dejavnosti	Pred igro morate natisniti gradivo in izrezati kartice. Kartice s situacijami je treba natisniti z ovitkom na drugi strani ali jih zlepiti skupaj z ovitkom. Pred igro mora vodja igre natančno prebrati priročnik in se seznaniti s priporočenimi sredstvi, da bo lahko pravilno in varno izvedel igro. Na začetku igre vsak igralec prejme kartico z imenom, 4 različne prednostne kartice, 2 darilni kartici in 2 kompleta strateških kartic (po 5 različnih strateških kartic). Karte situacij A in B tvorita dva kupčka, ki ju položite na mizo z licem navzdol. Kartice virov so na mizi obrnjene z licem navzgor. Igra je sestavljena iz štirih krogov. Vsak igralec odigra en krog kot igralec A (glavni igralec) in en krog kot igralec B (partner). Krog je sestavljen iz naslednjih faz: I. Priprava: izberemo glavnega igralca, partnerja, preberemo karto situacije in določimo prednost. II. Igranje vlog in opazovanje: predstavi igralcem, da uganejo strategijo, ki so jo uporabili. III. Razprava in točkovanje: vodja igre razloži, katera strategija je bila uporabljena; igralci prejmejo svoje točke. Nato se naslednji krog igra po istih pravilih.

Priprava:

1. Glavni igralec (tisti, ki ima slab dan) v tem krogu se določi z metom kocke med igralci, ki še niso imeli slabega dne: vsak igralec vrže kocko in tisti z najnižjim rezultatom postane glavni igralec v tem krogu.
2. Po tem se partner za konfliktno situacijo določi po enakem postopku kot glavni igralec med igralci, ki še niso igrali partnerja.
3. Žrebanje situacijskih kart: Na začetku poteze glavni igralec potegne karto s kupčka A in jo tiho prebere. Partner poišče karto iz kupčka B, na kateri je ista številka kot na karti glavnega igralca. Tiho ga prebere.
4. Opredelitev prednostnih nalog: Nato oba ocenita, kako pomembna sta zanju situacija in odnos, opisana na kartici, izbereta prednostno karto, ki najbolje opisuje situacijo, in jo položita na mizo z licem navzdol. Priprava Igranje vlog in opazovanje: Nato se naslednji krog igra po istih pravilih.
5. Predstavitev in igra vlog Glavni igralec in njegov partner se predstavita (imena in odnosi med njima) in nato odigrata situacijo.
6. Opazovanje in vrednotenje strategij Ostali igralci in vodja igre opazujejo igro vlog in izberejo strateške karte, ki opisujejo strategije sprtih strani, ter jih položijo na mizo z licem navzdol.

Diskusija in točkovanje:

7. Razprava o strategiji: Nato se strateške karte obrnejo z licem navzgor. Vodja igre obrne tudi svoje strateške karte in pojasni, katere strategije so bile dejansko uporabljene.
8. Točkovanje: Vpogledi, sredstva, darila - Če je igralec izbral isto strateško karto za eno od sprtih strani kot vodja igre, dobi eno točko vpogleda. Glavni igralec in partner nato obrneta svoje prednostne karte z licem navzgor in dobita svoje vire (karte energije in odnosov), kot je opisano v sistemu točkovanja. Mnenje vodje igre določa, katera strategija bo uporabljena pri točkovanju (tudi če igralci trdijo, da so poskušali uporabiti drugo strategijo). Poleg tega lahko vsak igralec, ki NE sodeluje v tem krogu, eno od svojih darilnih kartic podari enemu (ali obema) od igralcev, ki sodelujejo v tem krogu, in pojasni svojo izbiro. Darila lahko podeljujete za dobro igro, aktivno poslušanje itd. Vsako darilo igralcu, ki ga prejme, prinese eno bonus točko.

Igralci vzamejo/ vrnejo karte surovin s kupčka ali na kupček glede na svoj rezultat. Po vsakem krogu se lahko glede na potrebe skupine izvede mini poročanje. Igra se konča, ko vsi igralci odigrajo en konflikt

kot glavni igralec in en konflikt kot partner.

Na koncu igre se seštejejo vse točke (viri, spoznanja in darila). Zmagovalec je igralec z najvišjim številom točk. Ko je zmagovalec določen, vodja igre opravi poročanje.

6. Izboljšanje odnosov med učenci in učitelji/šolskim osebjem

Ta tema je pomembna, ker ima učitelj/šola pomembno vlogo pri izobraževanju šolajoče se mladine. Delno so ključnega pomena pri izobraževanju in motivaciji šolske mladine. Topel in tesen odnos z učiteljem, učenca zagotavlja čustveno podporo in varnost.

Pozitiven odnos med šolo/učiteljem in učencom je lahko pomemben dejavnik pri ohranjanju učenca. Če je odnos razumevajoč, podporen in spodbuden, se zmanjša možnost, da bi opustili šolanje.

Statistični podatki kažejo, da je odnos z učiteljem zelo pomemben. Priče trdijo, da je določen učitelj naredil spremembo:

- [Why Strong Teacher Relationships Lead to Student Engagement and a Better School Environment - Waterford.org](https://www.waterford.org/why-strong-teacher-relationships-lead-to-student-engagement-and-a-better-school-environment)
- [Relation of teacher with students | by Usama Ali Haider | Medium](https://www.medium.com/@usamaalihaider/relation-of-teacher-with-students)

Dejavnost 1

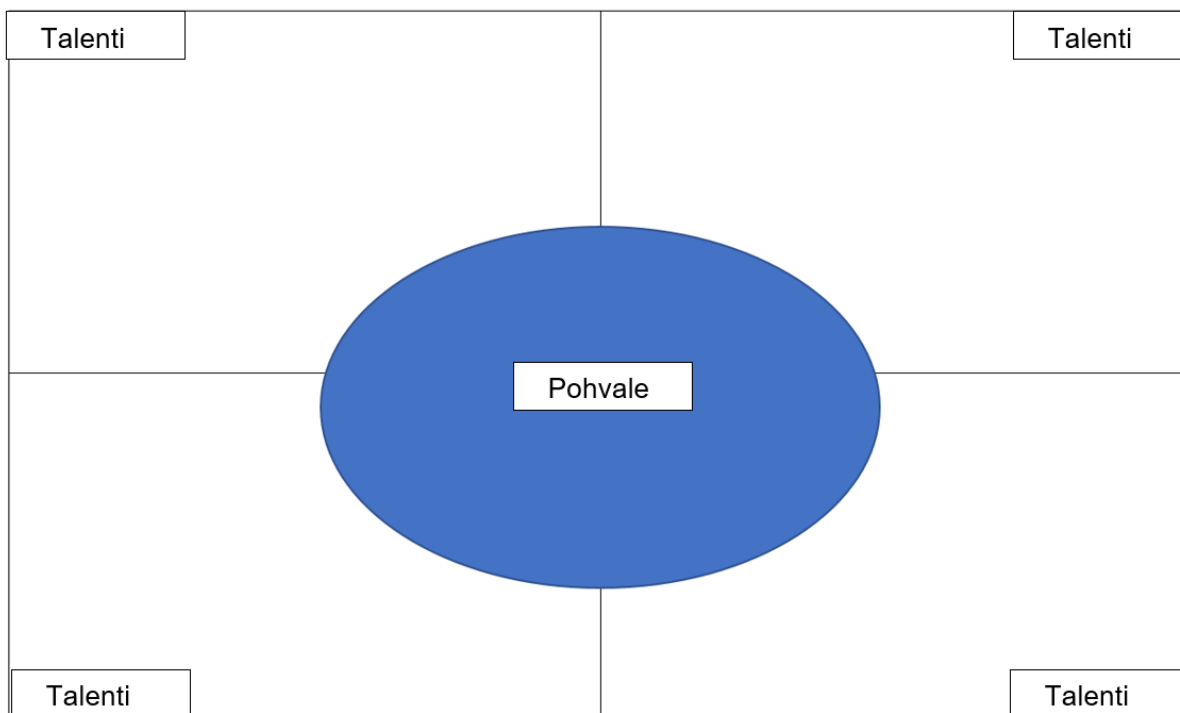
Ime vaje	Bodite v skladu s svojim talentom!
Učni cilji / Cilji vaje	Na koncu vaje bodo učenci: - Naučili se odkriti njihove talente: Kdo sem? Kako lahko uporabim svoj talent? In kakšne nasvete dobijo? Katere so moje pasti? - Pozitivno skrbeli drug za drugega in se posvečali talentom. Naučili se dajati pohvale, ki so osredotočene na trud.
Trajanje dejavnosti	3 krat v šolskem letu v času poučevanja / 115 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Gre za teoretično in praktično dejavnost. Teoretično je pomembno vedeti, kaj je talent. Kako uporabiti ta talent in kakšne so lahko pasti. Učitelj bo z učenci v razredu ali individualno raziskoval nadarjenost na praktičen način. Za to je potreben čas in ponavljanje. Delovna oblika, ki daje fizični in vizualni prostor talentom v skupini. Uporabljate ga dlje časa in med tem procesom raste in se spreminja.
Potrebni materiali in	Učitelj naj pripravi preko Lannoo Campus karte talentov: Go with Your

priprave	Talent Uitgeverij Lannoo Materiali: - A4 list na udeleženca s 4 kvadrati in krogom na sredini (Priloga 1) - Samolepilni (Post-it) lističi - Pisalo - Akcijski načrt + refleksija (Priloga 2)
Opis dejavnosti	1. V skupini razpravljajte o tem, kaj so talenti? Naj skupina navede primere talentov in jih odkrije s pomočjo kartic talentov (samo sprednjo stran) Go with Your Talent Uitgeverij Lannoo - 50 minut 2. Vsakemu posameznemu udeležencu dajte list A4 (Priloga 1) - naj zapiše svoje talente/vrine (Kaj zna dobro delati? - Kaj rad počne? - ...) - 15 minut 3. Naj udeleženci v skupinah izpolnijo list A4 s pohvalami, ki so jih vidno opazili pri osebi. - 15 minut 4. Udeleženec naj skrbno pregleda svoj "list talentov" in naj izbere (po možnosti s pomočjo) talent, ki se mu bo v naslednjem obdobju posvetil z akcijskim načrtom (Priloga 2). - 20 minut 5. Začnite pogovor z udeležencem, da bi skupaj oblikovali in podprli njegov akcijski načrt, po možnosti z nasveti iz kartic talentov Lannoo. - 15 minut
Dejavnosti spremljanja	To dejavnost načrtujte večkrat na leto, da bi ohranili, posodobili ali razširili nadarjenost.- 3x/šolsko leto.
Opombe za vodenje in/ali orodja za ocenjevanja za učitelje	Kot učitelj se prepričajte, da lahko skupini predstavite različne talente. Za to uporabite kartice talentov iz Lannooja. Uporabite jih lahko tudi kot ključen pripomoček v skupini, ki jo poznate. Vsakemu učencu dajte kartico talenta, ki se po vašem mnenju ujema s to osebo. Tako lahko tudi začnete z vadbo. Začnite z enim talentom na obdobje (3 na šolsko leto). To omogoča strukturirano delo z izbranim talentom v naslednjem obdobju. Med časom poučevanja se pogovorite o nasvetih in v naslednjem času poučevanja razmislite o talentih. (Primer v prilogi 2).

Priloga 1

Priloga 2:

Moj talent: Kaj je moj cilj v življenju? Kako lahko povežem moj talent z mojim ciljem? Katera orodja zato potrebujem? Kaj moram narediti sam, da razvijem moj talent? Kako bom razvijal moj edinstven talent v določenem obdobju? (plan dela) 1. 2. 3.	Refleksija: Na kakšen način sem raziskoval moj talent v preteklem obdobju? Na kakšen način sem razvil moj talent v preteklem obdobju? Kakšne težave sem odkril, ko sem uporabljal moj talent? Kakšne pozitivne izkušnje sem imel, ko sem uporabljal talent v preteklem obdobju? Kakšen občutek imam o razvoju svojega talenta?
---	--

--	--

Dejavnost 2

Ime vaje	"Brez odnosa ni dosežka"
Učni cilji / Cilji vaje	Skupina se bolje spozna na aktiven in nekoliko tekmovalen način. Pozitivno gradite skupinsko dinamiko.
Trajanje dejavnosti	30 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	To je praktična dejavnost, ki je uvod v medsebojno spoznavanje in lahko služi kot ključen moment, ki spodbuja osebno in skupinsko dinamiko.
Potrebni materiali in priprave	Vodja usposabljanja se mora pripraviti, da bo skupini strukturirano razložil nalogo. Materiali: - Velik prostor, v katerem se lahko skupina razporedi v krogu - Po želji: stoli ali blazine
Opis dejavnosti	Skupina bo sedela v krogu. Vsak udeleženec dvigne 5 prstov. Učitelj obkroži krog in vsakega učenca prosi, naj pove nekaj, česar še nikoli ni počel (dejavnost se lahko omeni samo enkrat). Udeleženec vsakič začne z: "Nikoli nisem. . ." (npr. "Nikoli nisem imel črnih las"). Ko učenec pove stavek, morajo učenci v krogu, ki so izvajali dejavnost, spustiti 1 prst, tako da ostanejo 4 prsti. Kot udeleženec želite ostati v igri čim dlje in lahko, če imate še vedno prste pokonci. Udeležence spodbudite, da naštejejo dejavnosti, ki so jih izvajali.
Dejavnosti spremljanja	Vrednotenje: Kratka razprava o tem, kaj ste se naučili drug od drugega.

Opombe za vodenje in/ali orodja za ocenjevanja za učitelje

Spodbudite udeležence, da izberejo dejavnosti, ki jim bodo pomagale, da se bolje spoznajo.

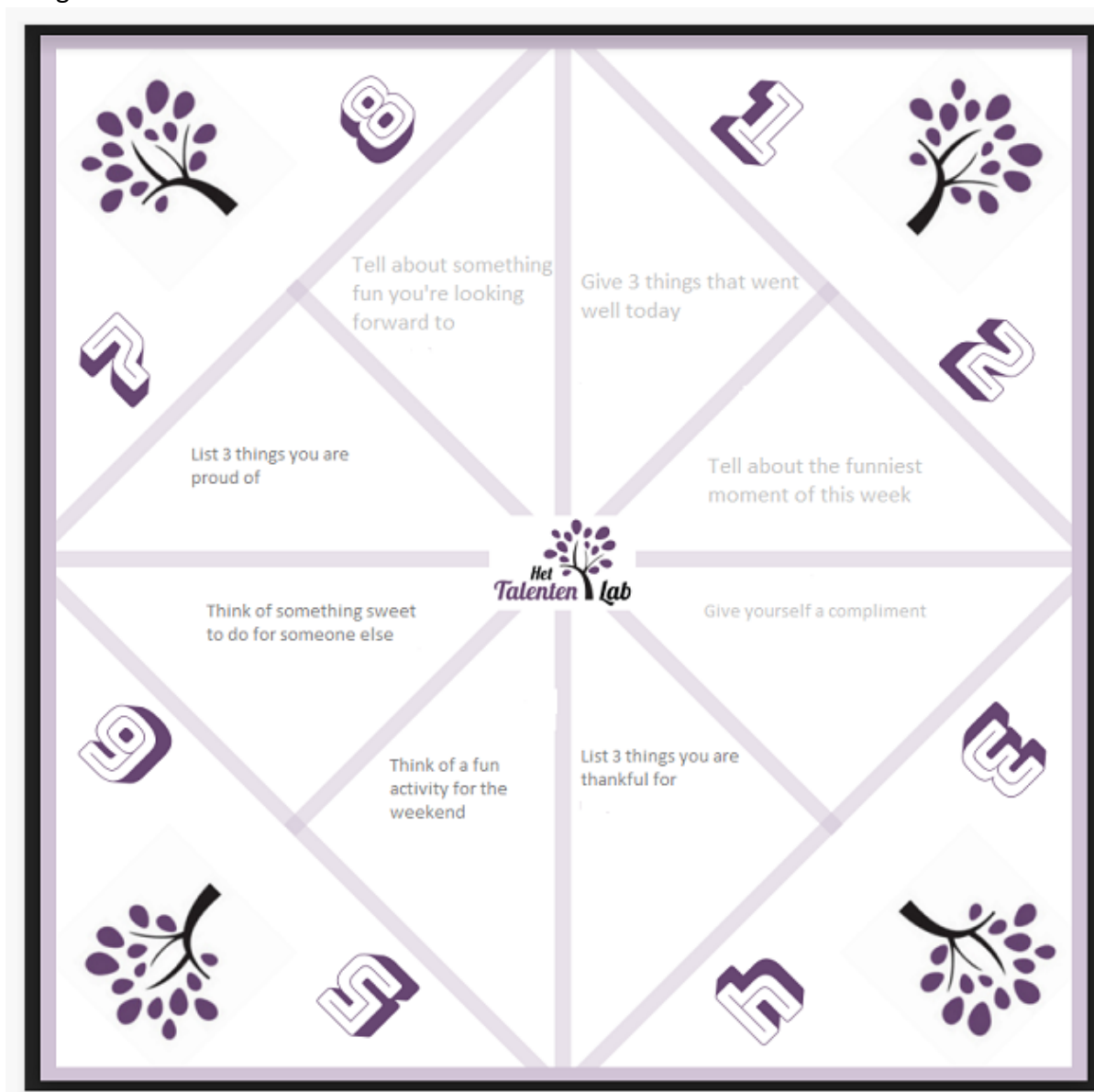
Dejavnost 3

Ime vaje	Odporni skupaj
Učni cilji / Cilji vaje	Ob koncu te vaje bodo učenci znali: - biti pozorni na počutje drugega in njegovo odpornost, - delati s pozitivno psihologijo.
Trajanje dejavnosti	50 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	S pozitivno psihologijo "Happertje (igra)" praktično in igrivo delate na pozitivni in optimistični pedagoški klimi. Na ta način učitelj in udeleženec spodbudno izprašujeta drug drugega.
Potrebni materiali in priprave	Trener se mora pripraviti na kreativno oblikovanje Happertje: Een happertje vouwen: 10 stappen (met afbeeldingen) - wikiHow Material: A4 list - Happertje (Priloga 1) za 2 udeleženca; škarje
Opis dejavnosti	Udeležencem v parih razdelite Happertje, ki ga izrežejo in prepognejo po navodilih (Priloga 2). En igralec drži "happertje" na dnu s kazalcem in palcem obeh rok tako, da sta dva vogala dvakrat pritisnjena drug ob drugega. Zdaj je vidna le polovica notranjosti, zato sta ustvarjeni dve skupini izbir. Imetnik zdaj preklaplja med obema skupinama izbira tako, da prste potisne v notranjost in jih ponovno odpre v drugo smer. Število preklapov je odvisno od izbrane metode. Izberite številko, na primer 4, in preklomite. Ko imetnik konča s preklapljanjem, so na voljo še štiri možnosti. Svojemu soigralcu omogoči, da izbere eno od možnosti s pomočjo priložene nalepke. Zdaj razkrije vprašanje, ki se skriva pod možnostjo.

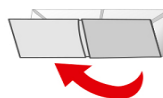
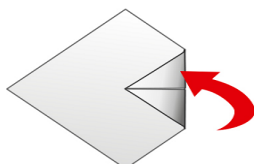
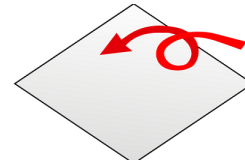
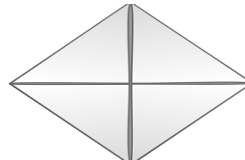
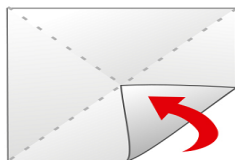
	To lahko ponavljate, dokler udeleženci ne odgovorijo na vsa vprašanja.
Dejavnosti spremljanja	Po končani igri lahko skupino vprašate, kaj so izvedeli drug o drugem. Kakšne pozitivne vibracije so doživeli med to igro?
Opombe za vodenje in/ali orodja za ocenjevanja za učitelje	Orodja: Priloga 1 / Priloga 2 / Een happertje vouwen: 10 stappen (met afbeeldingen) - wikiHow

Priloga 1

Priloga 2

7. Izboljšanje neakadske samozvesti študentov, kot so družabni dogodki in boljša vključenost v družbeno življenje

Razvijanje samozvesti ni stvar, ki bi jo bilo mogoče doseči čez noč.

Ker so najstniška leta v polnem razmahu in prihaja obdobje odraslosti, je razumljivo, da imajo srednješolci nizko samopodobo.

Znaki nizke samopodobe pri srednješolcih

Srednja šola vodi neposredno na fakulteto in/ali na trg dela, zato lahko nizka samozvest v teh štirih letih močno vpliva na učenčevo prihodnost. Tukaj je nekaj glavnih znakov nizke samopodobe, na katere morate biti pozorni in ki so lahko prisotni pri srednješolcih:

- Neprestano kazanje s prstom na druge zaradi napak
- Pomanjkanje zanimanja doma in v šoli
- Konstantna negativnost
- Občutek, da ni nobenemu mar
- Stalna tesnoba ali žalostno počutje

Kaj povzroča nizko samopodobo pri srednješolcih

Srednješolci imajo lahko več razlogov za nizko samopodobo. Pogosto se zdi, da gre to z roko v roki z najstništvom.

- ➔ Na žalost je ustrahovanje v srednji šoli precej pogosto in lahko močno vpliva na dijaka več let.
- ➔ Zloraba doma lahko povzroči, da ima otrok vse življenje nizko samopodobo.
- ➔ Menjava šole v srednji šoli je lahko travmatičen dogodek, ki povzroči težave s samozvestjo.
- ➔ Motnje razpoloženja z nepredvidljivimi hormoni.
- ➔ Družina, ki ne podpira otroka, lahko privede do občutka nevrednosti.

Kako lahko nizka samopodoba vpliva na srednješolce

Učinek nizkega samospoštovanja lahko močno ovira učenčevo odraščanje. To lahko povzroči:

- Zgodnje uživanje alkohola in težave z drogami
- Ni interesa za nadaljevanje izobraževanja
- Težave s slabo samopodobo
- Negativnost
- Težave pri ohranjanju odnosov

Kot starš, skrbnik, negovalec, učitelj ali mentor boste morali v otrokovo življenje vključiti različne dejavnosti za krepitev samozavesti, da se bo lahko še naprej osredotočal na svoje sposobnosti, prednosti in pozitivne lastnosti.

Neprestano jih opominjajte na vse, kar je dobrega v njih samih in v življenju. Pozitivna spodbuda nekoga, ki ga občudujete, je ključnega pomena pri oblikovanju mladih misli.

Tveganja učencev, ki so opustili šolanje

Opuščanje šolanja je povezano tudi s številnimi drugimi negativnimi posledicami, kot so večje možnosti za brezposelnost ali popoln izpad iz delovne sile, nižja stopnja sklepanja zakonskih zvez, pogostejše razveze in rojstva zunaj zakonske zveze, večja vključenost v socialni in pravni sistem ter celo slabše zdravje. Vse te posledice so drage ne le za osipnike osebno, temveč tudi za družbo.

Stroški zaporov so na primer med najhitreje rastočimi postavkami skoraj vsakega državnega proračuna, več kot dve tretjini državnih zapornikov pa je opustilo šolanje, čeprav mnogi med prestajanjem zaporne kazni pridobijo splošno izobrazbo (General Educational Development - GED).

Podobno je bilo leta 2006 67 odstotkov vseh rojstev mladih osipnic zunaj zakonske zveze v primerjavi z 10 odstotki rojstev žensk z magisterijem. Ker je verjetnost, da bodo družine z otroki, rojenimi zunaj zakonske zveze, živele v revščini, petkrat ali šestkrat večja kot pri družinah s poročenimi pari, iz tega sledi, da bodo tudi pogostejše prejemale socialno pomoč. V obeh primerih je osip povezan s socialnimi problemi, ki državi povzročajo velike javne stroške.

Možnosti za učence, ki so opustili šolanje, da se vrnejo nazaj

Čeprav je naš cilj zmanjšati osip, ga ne moremo v celoti preprečiti. Tisti, ki opustijo šolanje, imajo več možnosti, da se vrnejo na pravo pot in se ponovno vključijo v šolanje ali se vključijo v aktivno družbo:

★ Vajeništvo

Obstaja veliko razlogov, zakaj je vajeništvo privlačna možnost. Za začetek v Avstraliji trenutno primanjkuje kvalificiranih delavcev, kar pomeni, da je v obrti veliko dela. To pomanjkanje znanja in spretnosti na splošno pomeni, da je varnost zaposlitve visoka, plače pa dobre.

Še ena prednost vajeništva ali pripravništva je, da ste med učenjem dejansko plačani. To je zelo veliko, zlasti če upoštevamo, da univerzitetni študenti končajo študij z več deset tisoč dolarji dolga. Medtem ko pridobivajo kvalifikacije za trgovca, zaslužijo več deset tisoč dolarjev.

Če se želite prijaviti za vajeništvo, se lahko obrnite tudi na Obrtno podjetniško zbornico Slovenije.

★ Pripravnništvo

Dobra možnost je tudi opravljanje pripravništva. V nasprotju s tem, kar morda mislite, pripravništvo ni le delo, za katero ne prejemate plačila. Nacionalno združenje za izkustveno izobraževanje ga opredeljuje kot "skrbno spremljano delovno ali prostovoljno izkušnjo, pri kateri ima posameznik namenoma zastavljene učne cilje in med izkušnjo aktivno razmišlja o tem, kaj se uči". V bistvu je pripravništvo določeno obdobje praktičnih delovnih izkušenj, v katerem se naučite določenih spretnosti.

Cilj je, da se po koncu zaposlite v organizaciji, ki vam je nudila pripravništvo, ali v drugi organizaciji. Včasih dobiš nekaj malega plačila, običajno pa ne. Pripravništvo lahko opravljate skoraj povsod, odvisno od tega, na katerem področju želite delati.

★ Pridobiti službo

Zaposlitev na začetnem delovnem mestu je zelo dragocena izkušnja. Ne le, da se naučite praktičnih veščin, ki vam bodo kasneje prišle prav, ampak je zaposlitev in zaslužek odličen način, da si ogledate svoje življenje z drugega zornega kota. Ni nujno, da boš večno delal isto delo, vendar moraš nekje začeti.

★ Razmislite o drugačnem izobraževanju namesto o izpisu

Morda vam ni všeč, da morate vsak dan fizično prihajati v isto šolo in se držati togega urnika. Morda pa vas socialno ali fizično okolje srednje šole vznemirja in povzroča nelagodje. Za mnoge učence so ti dejavniki pomemben razlog za opustitev srednje šole. Vendar jih veliko odkrije drugačno rešitev - takšno, ki jim omogoča, da nadaljujejo izobraževanje z novim upanjem in motivacijo.

Z izstopom lahko prevzamete nadzor, ne da bi popolnoma opustili šolo. Omogoči vam, da presežete sistem, zaradi katerega ste se počutili ujeti. Med najpogostejšimi načini za drugačno izobraževanje so:

a) Prepis na drugo srednjo šolo:

Res je, da ta možnost ni na voljo vsem. In tudi če boste imeli priložnost, morda ne boste prišli na boljšo šolo. Vendar pa je to vedno možnost, ki jo je vredno raziskati. Vsako leto se na stotine srednješolcev prešola na druge šole in so zaradi tega srečnejši in uspešnejši. Sprememba okolja, drugi učitelji in novi sošolci so morda vse, kar potrebujete, da začnete ponovno uspevati.

b) Odhod v alternativno šolo:

To možnost ponujajo številni javni šolski okrožji v ZDA. Alternativne šole so pogosto ustanovljene za pomoč ogroženim učencem pri dokončanju srednješolskega izobraževanja. Mnogi med njimi na primer zagotavljajo boljše pogoje za učenje za učence, ki imajo težave z ocenami. Nekatere od njih so primerne tudi za nosečnice, učence z učnimi težavami ali učence, ki se spopadajo z drugimi socialnimi izzivi, kot so revščina ali težave z duševnim zdravjem.

c) Šolanje na domu/nešolanje:

S to možnostjo vi in vaši starši prevzamete odgovornost za vaše izobraževanje. Upoštevati morate le smernice svoje zvezne države in šolskega okrožja, ki bodo verjetno vključevale dokumentiranje učenja. Vendar boste imeli več nadzora nad tem, kako, kje, kdaj in kaj boste študirali. Gre za samostojno učenje, polno pustolovščin, in svobodo, da v manj strukturiranem okolju raziskujete, kar vas zanima.

Mnogi učenci, ki se ne šolajo, se udeležujejo tudi tečajev učenja na daljavo, ki so odprti za vpis. Nekateri množični odprti spletni tečaji (MOOC) pa omogočajo pridobitev univerzitetnih kreditnih točk. Možnosti za oblikovanje lastnih učnih izkušenj so resnično obsežne. Vedno več šol in strokovnih fakultet sprejema učence, ki se šolajo na domu, in tiste, ki se ne šolajo na domu.

d) Zaključevanje srednješolske diplome prek spleta:

Številni učenci lahko pridobijo diplomo prek spletnih srednješolskih programov. Tečaji so ponavadi zelo podobni tistim, ki bi jih obiskovali v fizični srednji šoli, le da se lahko učite od doma in si sami izberete urnik. To je možnost, ki je še posebej priljubljena pri študentih športnikih, zabavljačih in tistih, ki veliko potujejo ali imajo močne socialne fobije. Poleg tega lahko s pospešenim spletnim programom predčasno končate srednjo šolo, saj se lahko vpišete v dodatne predmete in pridobivate kreditne točke, ko večina drugih študentov počiva. (Za dokončanje srednje šole vam ni treba biti starejši od določene starosti.)

Če se namesto prekinitve šolanja odločite za vpis, pridobite prednost, saj si lahko srednješolsko diplomo pridobite pod bolj lastnimi pogoji. Na koncu boste pridobili potrdilo, ki vam bo odprlo veliko več vrat, vključno z boljšimi možnostmi za zaposlitev in študij. Če pozneje izgubite ali izgubite originalno diplomo, lahko kopijo srednješolske diplome dobite tako, da se obrnete na šolo, na kateri ste diplomirali, ali na šolsko okrožje ali državni oddelek za izobraževanje. Predložiti morate le dokazilo o svoji identiteti.

Vedeti morate še nekaj: srednjo šolo lahko končate tudi, če jo opustite. Številne spletne šole ponujajo programe za pridobitev srednješolske diplome, ki se jih lahko udeležite pri katerikoli starosti. Vendar boste verjetno morali plačati šolnino. Običajno stane pridobitev srednješolske diplome prek spleta manj kot 1.500 eur na leto ali manj kot 400 eur na tečaj. Zavedajte se, da diplome o končani srednji šoli ni mogoče kupiti. Vsako spletno mesto, ki ponuja diplomo za plačilo - brez kakršnih koli tečajev ali truda - je prevara. Ponarejene diplome so nezakonite.

Dejavnost 1

Ime vaje	Predloga za dnevnik o samopodobi
----------	----------------------------------

Učni cilji / Cilji vaje	Tistim, ki ste že slišali za dnevnik hvaležnosti ali ga vodite, se bo ta vaja morda zdela znana. Ne le da vam lahko pisanje dnevnika pomaga najti več stvari v življenju, za katere ste lahko hvaležni, ampak vam lahko da tudi priložnost, da razmislite o svojih mislih in občutkih, kar vodi k odkrivanju in razumevanju sebe (Kaczmarek et al. , 2015).
Trajanje dejavnosti	45-90 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Ta dejavnost je praktična dejavnost, ki je uvod v modul in bi morala delovati tudi kot lomilec ledu ter spodbujati osebni in skupinski razmislek.
Potrebni materiali in priprave	Material: pisala, samolepilni lističi - post-it 3 različne barve, listi papirja
Opis dejavnosti	Delovni list se začne s kratkim odstavkom o morebitnih prednostih pisanja dnevnika, vključno z izboljšanjem samospoštovanja in dobrega počutja. Uporabniki naj s to predlogo razmišljajo o pomembnih trenutkih svojih dni ter pregledujejo spremembe v svojih čustvih in splošnih pogledih v daljšem časovnem obdobju. Nato je na petih tabelah postavljenih pet namigov in prostora za pisanje. Prva tabela vsebuje naslednje iztočnice: - 5 stvari, zaradi katerih sem se danes počutil mirno: - Ponosen sem bil nase, ko sem: - Užival sem: Namigi v drugi tabeli so: - Moja družina me občuduje zaradi mojega: - Danes sem dosegel 5 majhnih uspehov: - Vrhunec mojega dneva je bil: Tretja tabela vključuje: - Moja najboljša lastnost je: - 3 edinstvene stvari o meni so: - Najbolj sem ponosen nase, ko: Namigi v četrti tabeli: - Veselim se: - 5 stvari ali ljudi, za katere sem hvaležna, je: - V svojem elementu sem, ko:

	V zadnji tabeli pa so navedene te tri iztočnice: - 5 načinov, kako je moje življenje super: - Moj največji uspeh v tem tednu je bil: - Najbolje se počutim, ko: Verjetno ste opazili, da so te spodbude namenjene spodbujanju pozitivnih odzivov. Ta vaja se od običajnega pisanja dnevnika ali pisanja v dnevnik razlikuje po tem, da je pozitivno usmerjena. Tudi ko imate težak dan, vam lahko ti napotki pomagajo najti dobre stvari v življenju in vas spomnijo, da ste ne glede na to, kako težko je bilo, vseeno preživeli.
Dejavnosti spremljanja	Nadaljnje spremljanje bo udeležencem omogočilo poglobljen vpogled v njihov razmislek in okrepilo njihovo samozavest
Opombe za vodenje in/ali orodja za ocenjevanja za učitelje	Če ste učitelj, ki učencem ponuja ta delovni list, jih spodbujajte, da kritično premislijo o tem, kaj razkrivajo njihovi odgovori. Ta vaja lahko hitro in kratkoročno izboljša razpoloženje ali pa s predanostjo in trudom omogoči pozitivno rast in razvoj.

Dejavnost 2

Ime vaje	“Jaz sem”
Učni cilji / Cilji vaje	“Jaz sem” dejavnost, uporablja učinkovito in pozitivno tehniko afirmacije. Učence spodbujamo k pozitivnemu in energičnemu razmišljanju o tem, kaj jih dela takšne, kot so. Ideja je, da se z zapisovanjem takšnih pozitivnih misli te okrepijo v učenčevih mislih, s pozitivnim razmišljanjem o sebi in svojih lastnostih pa se poveča njihova samozavest.
Trajanje dejavnosti	60 minut
Oblika in vrsta dejavnosti	Ta učna ura je zasnovana tako, da učencem pomaga razumeti, kako lahko uspešno reševanje problema ali reševanje izziva poveča njihovo samozavest.
Potrebni materiali in	Pripomočki: list papirja, svinčnik ali drugo pisalo, nekaj revij ali šablon;

priprave	Škarje in lepilo
Opis dejavnosti	Učenci na papirju sestavijo seznam "jaz sem". Nekaj primerov: "Sem delaven." in "Sem dober v košarki." Vsak stavek se mora začeti z "Jaz sem. . ." Učenec zapiše čim več pozitivnih lastnosti in lastnosti, ki jih ima. Nato lahko učenci okrasijo svoj seznam tako, da dodajo izrezke stvari, ki so jim všeč, ali jih narišejo itd. Ideja je, da jih učenci hranijo vse leto ali pa jih obesijo v razredu, da se bodo oni in njihovi sošolci spominjali pozitivizma skozi vse leto.
Dejavnosti spremljanja	Samorefleksija skozi vse leto, učenci pa lahko posodablajo svoj status.
Opombe za vodenje in/ali orodja za ocenjevanje za učitelje	Vodja usposabljanja naj omogoči to dejavnost kot prelomnico in priložnost za razmislek.

Dejavnost 3

Ime vaje	Biografija vašega telesa
Učni cilji / Cilji vaje	Spoznavanje sebe in svojih lastnosti
Trajanje dejavnosti	30-90 minut, najboljši vikend!
Oblika in vrsta dejavnosti	Vaše telo pripoveduje edinstveno zgodbo - lastno biografijo. Ste več kot le videz; ste skupna mojstrovina genov, spominov in izkušenj, ki jih nima nihče drug. Zlahka se ujamemo v past želja in želja, da bi bili videti kot nekdo drug, ali primerjamo svoje telo z nerealnimi podobami, ki jih vidimo okoli sebe. Oblikovanje telesne biografije vam bo pomagalo razumeti zgodbo o vaših telesnih značilnostih in vam pomagalo sprejeti sebe.
Potrebni materiali in priprave	Učenci se lahko pripravijo sami

Opis dejavnosti	PRVI KORAK: RAZISKUJTE! Preglejte stare in nove družinske fotografije, pogovorite se o svojih prednikih s starši, starimi starši, starimi prijatelji, z vsemi, ki so vas spremljali med odraščanjem. V dnevnik zapišite spomine na otroštvo in sestavite svojo zgodovino. Med ogledom slik in pogovorom s člani družine, če lahko, odgovorite na naslednja vprašanja: 1. Kaj ste najprej opazili pri svoji podobnosti z drugimi družinskimi člani? 2. Komu so podobne vaše oči? 3. Po komu imate lase? 4. Komu je podobna vaša postava? 5. Komu ste podobni po načinu obnašanja? 6. Od kod izvirajo vaše manire? 7. Kateri deli vas so popolnoma edinstveni? DRUGI KORAK: USTVARJANJE BIOGRAFIJE TELESA S priloženim papirjem narišite obris telesa. S priloženimi označevalci označite vsako področje svojega telesa z družinskimi imeni, spomini itd. Če želite, lahko dodate tudi fotografije sebe in svoje družine. Obris svojega telesa napolnite s spomini, ki so oblikovali vaše doživetje sveta. Ko sem bila mlajša, sem rada pomagala mami na vrtu. Nikoli nismo nosili rokavic in roke smo imeli zelo umazane. Ni nam bilo mar za zemljo ali svet okoli nas - samo kopali in sadili smo, se pogovarjali in uživali drug v drugem. Umaknite se in cenite svoje delo. Ste več kot le videz; sestavljajo vas zgodovina, spomini in generacije tistih, ki so prišli pred vami. TRETJI KORAK: 10 MOČNIH RESNIC Ob robove biografije telesa dodajte 10 močnih resnic o sebi. To so lahko opisi vašega značaja, vaših sanj, želja, ciljev, strasti ali talentov. Kdo je "jaz", ki prebiva v tem telesu?
Dejavnosti spremljanja	Raziskavo je mogoče razširiti s pomočjo sorodnikov.
Opombe za vodenje in/ali orodja za ocenjevanje za učitelje	Vodja usposabljanja naj omogoči to dejavnost kot priložnost za razmislek. Ta dejavnost je zelo prilagodljiva, zato jo lahko poljubno spreminjate.